

Список використаних джерел:

1. Art therapy and its effectiveness in education / Науковий огляд. *Journal of Creative Arts*. 2020. 15 с.
2. Арт-терапія / Енциклопедія освіти : у 3 т. Київ : Вид-во «Артос», 2008.
3. Арт–технології в роботі з дітьми : навчальний посібник / уклад. О. Сорочинська. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2025. 140 с.
4. Арт-технології : навч.-метод. посібник / уклад. О. А. Мірошніченко. Житомир : ТОВ «Видавничий дім Бук-Друк», 2024. 180 с.
5. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#n984>.
6. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.
7. Миропольська Н. Є. Арт-педагогіка в сучасній освіті. Київ : Педагогічна думка, 2014. 256 с.

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ-ЛОГОПЕДІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

*Цибулько Анна, здобувачка третього рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини (Україна)*

Сьогодні інклюзивна освіта є пріоритетом державної політики, спрямованим на забезпечення рівного доступу до навчання для всіх учнів, у тому числі з особливими освітніми потребами. Інклюзія визначається як «процес активного включення людей з ООП у суспільне життя» та передбачає навчання таких дітей у загальноосвітніх класах з індивідуальним підходом. Оскільки учні з ООП мають значні навчальні труднощі і потребують додаткових засобів підтримки, цифрові технології стають невід’ємним ресурсом для організації адаптивного освітнього середовища [5]. Як зазначають дослідники, «цифрові

технології стали невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу, даючи нові можливості для підтримки інклюзивної освіти. Вони здатні забезпечити доступ до навчальних матеріалів для всіх студентів, включаючи тих, хто має фізичні, когнітивні або сенсорні обмеження» [4]. Підвищення рівня цифрової культури вчителів-логопедів є передумовою побудови персоналізованих освітніх траєкторій для дітей з ООП, оскільки саме цифрові інструменти дозволяють враховувати індивідуальні особливості учнів і забезпечувати диференційовану корекцію порушень мовлення.

Багато цифрових інструментів вже сьогодні доводять свою ефективність. Застосування мультимедійних програм стимулює розвиток фонематичних навичок, дрібної моторики, орієнтування в просторі та когнітивних процесів у дітей з мовленнєвими порушеннями [2]. Незважаючи на значні переваги ІКТ, опитування практиків показують, що не всі логопеди вільно володіють цифровими технологіями. Загальний рівень цифрових навичок серед вчителів-логопедів оцінюють як середній – багато спеціалістів використовують лише базові програми (PowerPoint, Word, прості онлайн-ресурси), але відчувають нестачу практичних умінь для роботи з новітніми сервісами. Логопеди відзначають обмеженість знань щодо наявних цифрових ресурсів та можливостей їх використання у корекційній роботі. У проведених опитуваннях головними бар'єрами найчастіше називають недостатню підготовку в ІТ-напрямі в університеті та відсутність доступу до спеціалізованого обладнання. Фахівці вказують на «обмеженість безкоштовного доступу» до якісних програм і на те, що логопеди потребують систематичного навчання використанню цифрових технологій. Таким чином, хоча більшість опитаних високо оцінюють потенціал ІКТ для роботи з дітьми з ООП, вони наголошують на необхідності додаткових курсів підвищення кваліфікації та забезпечення сучасними освітніми платформами [3].

Рівень цифрової компетентності педагогів істотно залежить як від особистісних, так і від зовнішніх факторів. Дослідження показують, що одним з ключових чинників є ставлення вчителів до технологій: позитивні переконання і

намір використовувати ІКТ суттєво визначають їх готовність опанувати нові інструменти. Згідно з аналізом великих вибірок вчителів, саме «ставлення відіграє найістотнішу роль у прогнозуванні використання технологій» [1]. Відповідно, внутрішня мотивація, впевненість у власних силах та усвідомлення користі ІКТ є критичними для розвитку цифрової компетентності.

Серед демографічних факторів значущими виявляються вік, досвід і стать педагога. Більшість досліджень засвідчують, що молодші вчителі зазвичай показують вищий рівень володіння цифровими навичками. Також виявлено кореляцію із гендером: чоловіки дещо частіше оцінюють себе впевненіше у цифрових сферах, ніж жінки. Водночас показано, що особисті характеристики (вік, стать, досвід, самооцінка компетентності) мають більший вплив на цифрову компетентність педагога, ніж технічні умови (наявність інтернету чи устаткування) [1].

Не менш важливі організаційні та соціальні чинники. До них належать якість професійної підготовки (наявність курсів ІКТ у ЗВО та методичних кабінетах), підтримка керівництва (створення сприятливого середовища, наявність наставництва), а також вимоги освітніх стандартів щодо використання технологій [2]. На формування цифрової культури логопеда впливає, з одного боку, інтеграція ІКТ-модулів у навчальний план і доступ до сучасних ресурсів під час навчання; з іншого – мотивація безперервного професійного розвитку (наприклад, через самоосвіту, участь у семінарах). Таким чином, на підвищення цифрової компетентності впливають як суб'єктивні чинники (ставлення, самовпевненість), так і об'єктивні (підготовчі програми, інфраструктура, методичний супровід).

Для посилення інформаційно-цифрової компетентності майбутніх логопедів необхідно оновити зміст професійної підготовки з урахуванням нових технологічних реалій. Важливо інтегрувати курси з вивчення цифрових технологій у межах освітньо-професійних програм підготовки вчителів-логопедів. У рамках курсів студенти мають опанувати роботу з прикладним ПЗ (логопедичними тренажерами, системами розпізнавання мовлення, онлайн-

тренажерами), навчатися створювати інтерактивні вправи, відеоуроки та анімовані презентації. Рекомендується включити у навчальний план заняття з конструювання освітніх ігор, цифрових історій, адаптивних вікторин. Це можуть бути практикуми, де студенти разом із педагогом-координатором створюють мультимедійні кейси для корекції конкретних мовленнєвих порушень. Також необхідно навчати логопедів роботі з штучним інтелектом та адаптивними освітніми системами.

Отже, розвиток інформаційно-цифрової компетентності вчителів-логопедів є невід'ємною умовою якісного психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. Цифрові технології сприяють індивідуалізації навчання, підвищенню мотивації учнів та доступності логопедичної допомоги. Ефективне формування компетентності вимагає цілісного підходу: оновлення змісту підготовки, інтеграції сучасних цифрових інструментів у навчальний процес, створення умов для методичної підтримки та розвитку цифрової культури фахівців. Саме такий напрям дозволяє гармонійно поєднувати сучасні технології з потребами дитини в умовах інклюзивної освіти.

Список використаних джерел:

1. Althubyani A. R. Digital competence of teachers and the factors affecting their competence level: a nationwide mixed-methods study. *Sustainability*. 2024. Vol. 16, no. 7. P. 2796. URL: <https://doi.org/10.3390/su16072796> (date of access: 10.12.2025).

2. Коломоєць Т. Г. Використання цифрових технологій у логопедичній роботі. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2023. № 44. С. 17–23. URL: <https://doi.org/10.31392/npu-nc.series19.2023.44.03> (дата звернення: 10.12.2025).

3. Цибулько А. Стан та напрями розвитку інформаційно-цифрової компетентності вчителів-логопедів. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2025. № 4. С. 40–50.

URL: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2025.345363> (дата звернення: 10.12.2025).

4. Шевчук О. В., Семенишена Р. В. Вплив цифрових технологій на інклюзивну освіту: виклики та перспективи. *Інклюзія і суспільство*. 2024. № 2. С. 61–66. URL: <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2024-2-9> (дата звернення: 10.12.2025).

5. ШІ для інклюзивної освіти - АУП. *АУП - Академія Української преси*. URL: <https://www.aup.com.ua/news/shi-dlya-inklyuzivnoi-osviti/> (дата звернення: 10.12.2025).

**ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАЛУЧЕНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
З ООП ДО АНГЛОМОВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

*Шевченко Світлана, вчителька англійської мови,
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, старша вчителька
КЗ «Вінницький ліцей № 20» (Україна)*

Актуальність проблеми залучення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (ООП) до англomовного освітнього середовища інклюзивного класу початкової школи зумовлена необхідністю забезпечення рівного доступу до якісної освіти та створення умов для повноцінної соціальної взаємодії й мовного розвитку кожної дитини. У контексті сучасних освітніх трансформацій важливо не лише включити кожного учня до навчального процесу, а й ефективно інтегрувати його у всі його аспекти, зокрема вивчення іноземної мови як засобу комунікації та міжкультурної взаємодії.

Здобувачі освіти з ООП стикаються з низкою бар'єрів на шляху до успішного засвоєння англійської мови – від комунікативних складнощів до недостатньо адаптованого навчального середовища. Саме тому питання практичної реалізації інклюзивних підходів у викладанні англійської мови в